

- ۱ گزینه‌ی مناسب را انتخاب کنید.
- از نظر دکارت، درک رابطه‌ی علیّت توسط انسان به صورت (۱- حسی و تجربی / ۲- فطری) است.
- ۲ رابطه‌ی علیّت را تعریف نموده و تفاوت آن را با سایر روابط با ذکر مثال شرح دهید.
- ۳ نظر دیوید هیوم را درباره‌ی «منشأ اعتقاد به علیّت در نزد انسان» توضیح دهید.
- ۴ نظر فلاسفه‌ی مسلمان را در مورد «اصل علیّت» بنویسید.
- ۵ به وجود آمدن شاخه‌های مختلف دانش از نتایج کدام یک از اصل‌های علیت است؟
- ۶ آیا تنظیم امور زندگی بدون استفاده از نتایج اصل علیت ممکن است؟ توضیح دهید.
- ۷ چه کسانی این جمله را قبول دارند؟ (اصل علیت یک اصل تجربی است)
- ۸ درباره‌ی این جمله توضیح دهید. (چون انسان از جهت ذاتی ممکن است نیاز به علت دارد)
- ۹ وجود نظم و پیوستگی از نتایج کدام اصل است؟
- ۱۰ وجوب علی معلولی را تعریف کنید.
- ۱۱ با آمدن علت چه اتفاقی می‌افتد؟
- ۱۲ چرا اکنون موجودات در حال حاضر وجود دارند؟
- ۱۳ چرا برخی از حس‌گرایان سنخیت را قبول ندارند؟

۱۴ دانشمندان علوم طبیعی چگونه علت مسائل را پیدا می‌کنند؟

۱۵ چرا دانشمندان علوم تجربی آزمایش‌های خود را پیگیری می‌کنند؟

۱۶ چرا انسان از نتایج اصل سنخیت انتظار هر چیزی را متناسب با نتیجه‌اش دارد؟

۱۷ نظر فلاسفه به‌جز فیلسوفان تجربه‌گرا درباره‌ی اصل سنخیت چیست؟

۱۸ نظر استاد مطهری و علامه طباطبایی درباره اصل سنخیت چیست؟

۱۹ دو مورد از موارد استفاده شده از علیت را نام ببرید.

۲۰ اصل سنخیت علت و معلول را تعریف کنید.

۲۱ انسان علاوه بر این‌که درک می‌کند هر حادثه علت دارد دیگر چه چیزهایی را می‌فهمد؟

۲۲ چه تفاوتی میان دیدگاه دکارت و ابن‌سینا است؟

۲۳ امور طبیعی را چگونه می‌توان تبیین کرد؟

۲۴ علت حوادث را چگونه باید کشف کرد؟

۲۵ از نظر ابن‌سینا به دنبال هم آمدن پدیده‌ها چه معنایی دارد؟

۲۶ از نظر ابن‌سینا چگونه به علیت نمی‌توان رسید؟

۲۷ حالت پدیده‌های پیرامون ما را بنویسید.

۲۸ استدلال فلاسفه مسلمان برای درک علیت چیست؟

۲۹ پذیرفتن اصل علیت چرا برای یک دانشمند علوم طبیعی نیاز است؟

۳۰ هیوم نظریه تجربه‌گرایان برای اثبات علیت را چگونه نقد می‌کند؟

۳۱ نظر هیوم درباره مثال تجربه‌گرایان به کجا کشیده می‌شود؟

۳۲ به اعتقاد هیوم چرا تجربه‌گرایان اثبات خود را این‌گونه بیان می‌کنند؟

۳۳ توضیح هیوم درباره استدلال تجربه‌گرایان چیست؟

۳۴ سه مورد از کتاب‌های دیوید هیوم را بنویسید.

۳۵ در کتاب تأملات نویسنده درباره چیزی صحبت کرده است؟

۳۶ درک رابطه علیت برای یک نوزاد از نظر دکارت چگونه است؟

۳۷ نظم و قانون‌مندی‌های معین میان دستگاه‌های مختلف پدیده‌ها مربوط به کدام اصل است؟

۳۸ تخلف‌ناپذیری و حتمیت در نظام هستی از نتایج کدام است؟

۳۹ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) موجودات ذاتاً ممکن الوجود هستند. (دکارت)
ب) زندگی غایتمند است. (هیوم)

۴۰ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) امتناع ذاتی غیرممکن است.
ب) موجودات ذاتاً ممکن الوجود هستند. (افلاطون)

۴۱ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) برهان ابن‌سینا تقلیدی از برهان فارابی است.
ب) برهان ابن‌سینا نمی‌تواند به اثبات برسد.

۴۲ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) علت‌العلل همان خداست. (کانت)
ب) علت‌العلل همان خداست. (ملتوس)

۴۳ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) علت‌العلل همان خداست. (راسل)
ب) علت‌العلل همان خداست. (جیمز)

۴۴ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) علت العلل همان خداست. (هیوم)
ب) علت العلل همان خداست. (جان لاک)

۴۵ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) علت العلل همان خداست. (سقراط)
ب) علت العلل همان خداست. (افلاطون)

۴۶ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) معلول بودن هر موجود نیاز به علت دارد.
ب) علت بودن هر موجود نیاز به علت دارد.

۴۷ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) هیچ‌گاه بی‌نهایت پدید نمی‌آید.
ب) بی‌نهایت پدید آمدن برای تسلسل علل لازم است.

۴۸ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) آغاز و ابتدا در فلسفه اهمیت دارد.
ب) آغاز و ابتدا می‌تواند در فلسفه بررسی نشود.

۴۹ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) معلول دچار تسلسل نمی‌شود.
ب) علت دچار تسلسل نمی‌شود.

۵۰ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) معلول باید منتهی به علت باشد.
ب) معلول باید منتهی به معلول شود.

۵۱ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) علت سوم به بعد یعنی تسلسل.
ب) علت دوم به بعد یعنی تسلسل.

۵۲ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) علت دوم همواره معلول نیست.
ب) علت دوم نباید معلول باشد.

۵۳ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) علت موجود معلول باید داشته باشد.
ب) معلول موجود علت باید داشته باشد.

۵۴ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟

الف) زنجیر درباره همان تسلسل است.
ب) زنجیر تسلسل بی‌انتهاست.

۵۵ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) تسلسل در جهان گنجایش ندارد.
ب) تسلسل به بی‌نهایت ختم می‌شود.

۵۶ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) سلسله یعنی ادامه‌دار بودن.
ب) ادامه‌دار بودن در علت محال است.

۵۷ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) علت می‌تواند با معلول در ارتباط باشد.
ب) علت می‌تواند با علت در ارتباط باشد.

۵۸ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) ابن‌سینا پایه‌ی استدلال‌هایش همان استدلال‌های فارابی است.
ب) فارابی با استدلال خود درب جدیدی از استدلال‌ها را گشود.

۵۹ رابطه دوستی چگونه است؟

۶۰ چه چیزی اولین بار ذهن بشر را مجبور به فکر کردن ساخته است؟

۶۱ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) میان خدایان یونان باستان هیچ اختلافی وجود نداشت.
ب) میان خدایان یونان باستان اختلاف وجود داشت.

۶۲ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) زئوس خدای خورشید بود.
ب) زئوس خدای هنر بود.

۶۳ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) گزارش‌های تاریخی از تفکر درباره خدا از قدیم‌الایام خبر می‌دهد.
ب) کتاب‌های آسمانی گواهی بر تفکر انسان درباره وجود خدا است.

۶۴ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) فلاسفه مسلمان را می‌توان به ۳ گروه تقسیم کرد.
ب) فلاسفه مسلمان در به اثبات رساندن کارایی عقل تلاش‌های زیادی کردند.

۶۵ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) از نظر فلاسفه مسلمان علیت از تجربه به دست نمی‌آید.
ب) نظر فلاسفه مسلمان با نظر هیوم کاملاً متفاوت است.

۶۶ کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) حس فقط می‌تواند اشیا و رنگ‌ها را تشخیص دهد. (هیوم)
ب) حس فقط می‌تواند اشیا و رنگ‌ها و بعضی از واقعیات را تشخیص دهد.

۶۷

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) علیت از طرف حس‌گرایان قابل کشف است نه قابل درک.
ب) فلاسفه تجربه‌گرا درباره علیت همگی نظریه‌های یکسانی دارند.

۶۸

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها می‌رسد.
ب) تجربه‌گرایان قائل به اینند که انسان از طریق حس به توالی پدیده‌ها می‌رسد.

۶۹

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) حس‌گرایان را باید استدلال‌هایشان را نادیده گرفت.
ب) نمی‌توان ارتباطی بین حس‌گرایان و عقل‌گرایان برقرار کرد.

۷۰

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) از لحاظ اخلاقی همواره تجربه‌گرایان بد و ضعیف بوده‌اند.
ب) نه تجربه‌گرایی محض خوب است نه عقل‌گرایی محض.

۷۱

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) تجربه‌گرایان نام دیگرشان امپریست‌ها است.
ب) تجربه‌گرایان در دهه ۱۹ میلادی رشد کردند.

۷۲

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) چرا مصداقی از فهم معلول است.
ب) چرا مصداقی از تلاش برای فهم معلول است.

۷۳

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) گاهی زمان و مکان بین علیت و معلول تفاوت می‌اندازد.
ب) باید مکان علت و معلول همواره در کنار یکدیگر باشد.

۷۴

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) تقدم زمانی در رابطه‌ی علیت مهم است.
ب) تقدم مکانی در رابطه‌ی علیت بسیار مهم است.

۷۵

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) بودن معلول یعنی همواره بودن علت.
ب) علت بودنش یعنی همواره بودن علت.

۷۶

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) رابطه‌های علی باید شناسایی شوند.
ب) رابطه‌های علی را نمی‌توان مطرح کرد در علت‌یابی.

۷۷

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) چگونگی رابطه‌ی علت و معلول را می‌توان درباره‌اش بحث کرد.
ب) چگونگی رابطه‌ی علت و معلول نیز ذهن بشر را مشغول کرده است.

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) علت و معلول برای اثبات بسیاری از مسائل فلسفی استفاده می‌شود.
ب) توجه بشر شاید نخستین بار در بین مسائل فلسفی مطرح شد.

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) یکی از اصلی‌ترین مسائل فلاسفه علت و معلول است.
ب) قطعاً نخستین مسئله‌ای که بشر به آن اندیشیده است علت و معلول است.

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) یکی از کهن‌ترین مسائل فلسفی علت و معلول است.
ب) علت و معلول از قدیم‌الایام بوده است.

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) ساختار جهان مهم‌ترین رکن در پرسیدن سؤالات کودکان است.
ب) ساختمان ذهن کودکان برای فهم بیش‌تر آماده است.

کدامیک درست و کدامیک نادرست است؟
الف) حجم سؤالات بعد از بزرگ شدن کودکان کم می‌شود.
ب) باید به کودکان و سؤالاتشان برای فهم بیش‌تر آن‌ها احترام گذاشت.

نتیجه‌ی هر کدام از «اصل وجوب‌بخشی علت به معلول» و «اصل سنخیت میان علت و معلول» را به‌ترتیب بنویسید.

رابطه‌ی علیت را تعریف کنید و تفاوت آن‌را با سایر روابط بنویسید.

«سنخیت علت و معلول» را با ذکر مثال تعریف کنید.

تعریف عشق را از نظر ابن‌سینا بنویسید.

سنخیت علت و معلول را با ذکر مثال تعریف کنید.

کدام دسته از فیلسوفان، «اتفاق» را به معنای «نفی غایتمندی» قبول ندارند؟ نظر آن‌ها را شرح دهید.

به نظر فیلسوفان مسلمان چرا یک پدیده نمی‌تواند خودبه‌خود و بدون علت به وجود آید؟

نظر فلاسفه جدید غرب درباره‌ی منشأ اعتقاد به علیت را شرح دهید.

علت تامه را با ذکر مثال تعریف کنید.

۹۲ علامه طباطبائی با استفاده از اهمیت علم حضوری، چگونه وجود اصل علیّت را اثبات کرد؟

۹۳ یکی از انتقاداتی را که بر «نظر مخالفان اصل علیّت» وارد است، بیان کنید.

۹۴ علت تامّه را تعریف کنید.

۹۵ با توجه به «سنخیت علت و معلول» به سؤال‌های زیر پاسخ دهید:
الف) اصل سنخیت علت و معلول به چه معناست؟
ب) از این اصل چه نتیجه‌ای گرفته می‌شود؟

۹۶ باور به منظم بودن جهان هستی از پیامدهای اعتقاد به اصل است.

۹۷ دیدگاه‌های زیر، نظر کدامیک از فلاسفه است؟

- علیّت حاصل توالی پدیده‌هاست.
- علیّت جزء ساختار ذهن انسان‌هاست.
- چون انسان از جهت ذاتی ممکن است، نیاز به علت دارد.
- چون انسان از جهت وجودی فقیر است، نیاز به علت دارد.
- چون انسان وجودی وابسته دارد، نیاز به علت دارد.
- اصل علیّت یک اصل تجربی است.
- اصل علیّت یک اصل کاملاً عقلی است.

۹۸ یکی از انتقادهایی را که به نظریه مخالفان اصل علیّت وارد است، بیان کنید.

۹۹ جای خالی را با کلمه‌ی مناسب کامل کنید:
علت شرط لازم و کافی برای به وجود آمدن معلول است.

۱۰۰ صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید.
براساس نظر برخی از فلاسفه‌ی غرب، «علیّت» رابطه‌ای جعلی و قراردادی میانِ حوادث جهان است.

۲: فطری (ص ۱۵ و ۱۶)

۱ رابطه‌ی وجودبخشی میان علت و معلول را رابطه‌ی علیت می‌گویند. رابطه‌ای وجودی است که در آن، یک طرف، یعنی علت به طرف دیگر، یعنی معلول، وجود می‌دهد. یعنی یک طرف، وابسته به طرف دیگر است. مانند رابطه‌ی دوستی نیست که در ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس میان آن‌ها رابطه‌ی دوستی برقرار می‌شود. (ص ۱۴)

۲ به نظر دیوید هیوم تنها راه شناخت واقعیات، حس و تجربه است، اما اصل علیت و رابطه‌ی ضروری میان علت و معلول را نمی‌توان حس و تجربه به دست آورد. از نظر او اعتقاد به علیت در نزد انسان، ناشی از عادت ذهنی است که یک امر روانی بر اثر توالی و پشت سرهم آمدن پدیده‌ها است. (ص ۱۶)

۳ به نظر آن‌ها اصل علیت یک قاعده‌ی عقلی است و از تجربه به دست نمی‌آید زیرا هر داده‌ی تجربی، خود مبتنی بر این قاعده است آنان می‌گویند همین‌که ذهن انسان متوجه اصل امتناع نقیضین شد، در می‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود به وجود نمی‌آیند. این‌که چیزی خودش به خودش وجود بدهد به معنای آن است که چیزی که نیست، باشد. (ص ۱۹)

۴ به وجود آمدن شاخه‌های مختلف دانش را می‌توان از سنخیت میان علت و معلول دانست و پذیرش این اصل باعث شده است که دانشمندان به فکر ایجاد شاخه‌های مختلف دانش و تحقیق در آن به صورت مکرر باشند.

۵ خیر. بدون استفاده از نتایج اصل علیت نمی‌توان به این رسید که امور زندگی را تنظیم کرد. بلکه باید با نتیجه گرفتن از اصول علیت و زیر شاخه‌های آن بتوان راه صحیح را تشخیص داد.

۶ فلاسفه حس‌گرا همگی به جز هیوم بر این جمله اعتقاد دارند که اصل علیت یک اصل تجربی است و آن‌را نمی‌توان با عقل به دست آورد. بلکه باید با حس و تجربه و این سری مسائل این اصل را به دست آورد.

۷ این نظر که انسان از جهت ذاتی ممکن است بین تمام فلاسفه مورد تأیید نیست. اما اگر بخواهیم دقیق‌تر به این نظریه نگاه کنیم متوجه می‌شویم که ذاتاً انسان برای به وجود آمدن است و می‌تواند ممکن شود. اما این امکان همان‌جور که در بحث کفه‌های ترازو خواندیم نمی‌تواند بدون علت باشد چرا که ممکن بدون علت نمی‌تواند هیچ‌گونه حرکتی به سمت عدم یا وجود بکند.

۸ وجود نظم و پیوستگی از نتایج اصل علیت است که با به وجود آمدن اصل علیت نظم و پیوستگی نیز به وجود می‌آید.

۹ وجود یک رابطه ضرورت‌بخش بین علت و معلول را که باعث ضرورت به وجود آمدن معلول می‌شود وجوب علی معلولی می‌گویند.

۱۰ با آمدن این علت باعث می‌شود وجود معلول ضرورت یابد و موجود شود و همه این‌ها مرهون وجود علت است.

۱۱ زیرا درست است که موجودات در ماهیت خود ممکن آن وجود بوده‌اند ولی این‌که اکنون موجود هستند به خاطر این است که به واسطه علت خود از حالت امکانی خارج شده و وجود برای آن‌ها ضروری و واجب گشته است لذا موجود گردیدند.

۱۲ زیرا برخی از آن‌ها می‌گویند در آنچه تاکنون تجربه کرده‌ایم علت‌های خاص، معلول‌های خاص خود را دارد و نمی‌توانیم این اصل را به علت‌هایی که تجربه نکرده‌ایم تعمیم دهیم.

۱۴ آنان وقتی با پدیده مواجه می‌شوند و می‌خواهند علت آن را بیابند، به سراغ عواملی می‌روند که تناسب بیش‌تری با آن پدیده دارد و علت آن پدیده را در میان آن عوامل جستجو می‌کنند تا این‌که به علت ویژه‌ی آن دست یابند.

۱۵ زیرا دانشمندان با تکیه بر همین اصل سنخیت تحقیقات علمی خود را ادامه می‌دهند و آن‌هایی که حتی حس‌گرا نیز هستند به صورت ضمنی این اصل را قبول کرده‌اند.

۱۶ زیرا انسان می‌کوشد که ویژگی‌های هر چیزی را بشناسد و به تفاوت‌های آن با اشیای دیگر پی ببرد تا بهتر بتواند آثار ویژه آن را شناسایی کند.

۱۷ فیلسوفان به‌جز فیلسوفان تجربه‌گرا می‌گویند که این اصل نیز مانند اصل علیت یک اصل عقلی است.

۱۸ علامه طباطبایی با استاد مطهری اصل را هم‌چون خود اصل علیت یک اصل عقلی می‌دانند و بحث دقیقی درباره این مسائل در کتاب اصول فلسفه و روش رئالیسم می‌باشد.

۱۹ این‌که مردم برای باسواد شدن درس می‌خوانند برای سلامتی ورزش می‌کنند و غذای سالم می‌خورند نوعی از سنخیت میان علت و معلول است.

۲۰ این‌که هر علتی معلولی خاص خودش را دارد و هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود در واقع به معنای سنخیت میان علت و معلول است.

۲۱ انسان علاوه بر این‌که درک می‌کند هر حادثه‌ای علت می‌خواهد هم‌چنین درک می‌کند که هر علتی معلول خاص خودش را پدید می‌آورد و نیز درک می‌کند که هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود.

۲۲ دکارت در دیدگاه خود فطراً علیت را جزئی از وجود یک انسان معرفی می‌کند و می‌گوید او از قبل از به وجود آمدن این قدرت را درون خود دارد اما ابن‌سینا مثل فلاسفه مسلمان نظرشان این است که بعد از مدتی پیش می‌آید که اصل علیت برای کودک واضح شود و باید عقل آن کودک به این مورد قد بدهد تا بتواند درک کند.

۲۳ فهم علل امور طبیعی از طریق حس و تجربه صورت می‌گیرد و این کار باید حتماً در کشف علل امور طبیعی صورت گیرد.

۲۴ برای پی بردن و فهمیدن به علت حوادث باید در بیش‌تر موارد از حس و تجربه خود استفاده کنیم تا به نتیجه برسیم.

۲۵ نمی‌توان گفت به دنبال هم آمدن پدیده‌ها از نظر ابن‌سینا به معنای علیت است. زیرا او این عقیده را رد کرده است و گفته است به دنبال هم آمدن دو حادثه به معنای علیت نیست.

۲۶ ابن‌سینا نیز معتقد است که درک رابطه علیت و پی بردن به آن از طریق حس و تجربه ممکن نیست دقیقاً مثل هیوم

۲۷ پدیده‌های پیرامون ما ذاتاً ممکن وجود هستند یعنی هم می‌توانند باشند و هم نباشند. بودن و نبودن برای آن‌ها مساوی است و ممکن‌الوجود بودن‌شان ذاتی است.

۲۸

آنان می‌گویند که بین انسان شکل گرفت و توانایی فکر کردن را به خود گرفت و متوجه اصل امتناع اجتماع نقیضین شد او درمی‌یابد که پدیده‌ها خودبه‌خود به وجود نمی‌آید پس می‌تواند این را درک کند که علیتی در او وجود دارد.

۲۹

اصل علیت پایه و مبنای هرگونه تلاش تجربی است و دانشمندان برای این‌که بتوانند علل حوادث را پیدا بکنند نیازمند این هستند که این اصل را حتی اگر شده به صورت ضمنی قبول کنند تا بتوانند آزمایش‌های خود را انجام دهند و به نتیجه برسند.

۳۰

از نظر هیوم طلوع خورشید را نمی‌توان دلیلی بر اثبات تجربه و نظریه علت‌گرایان دانست و ممکن است روزی خورشید طلوع کرده است اما زمین هنوز روشن نشده است و این اثبات عدم قطعیت حس برای علیت است.

۳۱

از نظر هیوم تجربه‌گرایان در اثبات نظریه خود دچار مشکل می‌شوند. چرا که قابلیت تشخیص علیت را ندارند و از سوی دیگر اگر بخواهیم مثالی که تجربه‌گرایان می‌زنند را تحلیل کنیم به این نتیجه می‌رسیم که بدون استفاده از حس می‌توان به علیت رسید.

۳۲

هیوم درباره مثال تجربه‌گرایان می‌گوید بر اثر تکرار مشاهده خورشید و روشن شدن زمین در ذهن ما چنین منعکس می‌شود که خورشید علت است اما در واقعیت این چنین نیست.

۳۳

او می‌گوید این‌که مثلاً چشم می‌بیند که با آمدن خورشید به آسمان زمین روشن می‌شود این علت روشنی زمین می‌تواند باشد اما چنین چیزی با حس قابل رویت نیست.

۳۴

۱- رساله درباره طبیعت آدمی ۲- تحقیق درباره مبادی اخلاق ۳- گفت‌و شنود درباره دین طبیعی

۳۵

کتاب تأملات دکارت یکی از کتاب‌های مهم دکارت است که در آن مبادی فلسفه او تبیین می‌شود.

۳۶

هر انسانی با درکی از رابطه علیت متولد می‌شود و درک این رابطه نیاز به تجربه آموزش ندارد نظر دکارت این است.

۳۷

نظم و قانون‌مندی‌های معین میان دستگاه‌های مختلف پدیده‌ها لازمه و نتیجه اصل سنخیت میان علت و معلول است.

۳۸

تخلف‌ناپذیری و حتمیت در نظام هستی از لازمه‌ها و نتایج اصل وجوب‌بخشی علت به معلول است.

۳۹

الف) صحیح

ب) غلط

۴۰

الف) صحیح

ب) صحیح

۴۱

الف) غلط

ب) غلط

۴۲

الف) صحیح

ب) غلط

۴۳

الف) غلط

ب) صحیح

۴۴

الف) غلط

ب) غلط

۴۵ الف) صحیح

ب) ؟

۴۶ الف) صحیح

ب) غلط

۴۷ الف) صحیح

ب) صحیح

۴۸ الف) صحیح

ب) غلط

۴۹ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۰ الف) غلط

ب) غلط

۵۱ الف) غلط

ب) غلط

۵۲ الف) غلط

ب) غلط

۵۳ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۴ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۵ الف) غلط

ب) صحیح

۵۶ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۷ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۸ الف) صحیح

ب) صحیح

۵۹ رابطه دوستی مانند رابطه علیت نیست که در رابطه دوستی ابتدا وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس میان آن‌ها دوستی برقرار می‌شود.

۶۰ شاید نخستین مسئله‌ای که فکر بشر را به خود متوجه ساخته و وادار به تفکر و اندیشه کرده است چگونگی رابطه علت و معلول باشد.

۶۱ الف) غلط

ب) صحیح

۶۲ الف) غلط

ب) غلط

۶۳ الف) صحیح

ب) صحیح

۶۴ الف) غلط

ب) صحیح

۶۵ الف) صحیح

ب) غلط

۶۶ الف) صحیح

ب) صحیح

۶۷ الف) صحیح

ب) غلط

۶۸ الف) غلط

ب) صحیح

۶۹ الف) غلط

ب) غلط

۷۰ الف) غلط

ب) صحیح

۷۱ الف) صحیح

ب) غلط

۷۲ الف) غلط

ب) صحیح

۷۳ الف) صحیح

ب) غلط

۷۴ الف) صحیح

ب) غلط

۷۵ الف) صحیح

ب) غلط

۷۶ الف) صحیح

ب) غلط

۷۷ الف) صحیح

ب) صحیح

۷۸ الف) صحیح

ب) صحیح

۷۹ الف) صحیح

ب) غلط

۸۰ الف) صحیح

ب) صحیح

۸۱ الف) غلط

ب) صحیح

۸۲ الف) غلط

ب) صحیح

۸۳ تخلفناپذیری و حتمیت در نظام هستی - نظم و قانون‌مندی میان پدیده‌ها (ص ۲۵)

۸۴ رابطه‌ای وجودی است، یعنی یکی وجودش وابسته به وجود دیگری است. مانند رابطه‌ی دوستی نیست که در آن ابتدا

وجود دو فرد فرض می‌شود و سپس رابطه‌ی دوستی برقرار می‌گردد. (ص ۱۶)

۸۵ انسان علاوه بر این‌که درک می‌کند که هر حادثه علتی دارد، درک می‌کند که هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید، بلکه هر

معمولی از علت خاصی صادر می‌شود. مثلاً برای باسواد شدن باید درس خواند. (یا هر مثال درست دیگر) (ص ۲۰)

هریک از ممکنات به واسطه‌ی حقیقت وجودش، همیشه مشتاق کمالات و خیرات است و برحسب فطرت خود از بدی‌ها گریزان است. همین اشتیاق ذاتی و ذوق فطری را که سبب بقای ممکنات و مخلوقات است، عشق می‌نامیم. (ص ۴۵)

انسان علاوه بر این‌که درک می‌کند که هر حادثه علتی دارد، درک می‌کند که هر معلولی از هر علتی پدید نمی‌آید، بلکه هر معلولی از علت خاصی صادر می‌شود. مثلاً برای باسواد شدن باید درس خواند. (یا هر مثال درست دیگر) (ص ۲۰)

آن دسته از فلاسفه که علاوه بر لوازم اصل علیت به علل معتقدند می‌گویند هر فرایند طبیعی هدف خاصی را تعقیب می‌کند و سرمنزلی تعیین شده دارد اگر چه انسان‌ها به دلیل محدودیت‌های علمی نتوانند این اهداف را کشف کنند. (ص ۲۷)

زیرا این‌که چیزی خودش به خودش وجود بدهد، به معنای آن است که چیزی که نیست، باشد و این همان اجتماع نقیضین است که محال است. (ص ۱۹)

به نظر فلاسفه جدید غرب علیت یک رابطه‌ی عقلانی و خارجی نیست بلکه ناشی از عادت ذهنی است. تکرار یک حادثه به دنبال حادثه دیگر باعث اعتقاد ما به علیت می‌شود. بنابراین علیت رابطه‌ای جعلی و قراردادی است که ذهن در اثر عادت، میان حوادث برقرار می‌کند. (ص ۱۳۹)

مجموعه عواملی که با بودن آن‌ها معلول به وجود می‌آید و با نبود آن‌ها به وجود نمی‌آید. یعنی شرط لازم و کافی است. (ص ۴۱)

نفس انسان با علم حضوری رابطه نفس را با خواسته‌ها / اراده / حالات / کارهایی که در دایره وجودش رخ می‌دهد، درک و به علم حضوری مشاهده می‌کند که نفس، وجوددهنده به تمام آن‌هاست. (ص ۱۴۲)

۱- اگر ریشه اعتقاد به علیت، تعاقب دو حاثه باشد، باید میان همه حوادثی که در پی یکدیگر تکرار می‌شوند، رابطه علیت برقرار باشد. ۲- اگر تکرار حوادث متوالی ما را به علیت منتقل می‌کند، پس باید بین تکرار و علیت، رابطه علیت برقرار باشد. (ذکر یک مورد کافی است.) (ص ۱۴۰ و ۱۴۱)

وجود دهنده / هستی‌بخش به معلول (ص ۴۱)

الف) هر علتی معلول خاصی را ایجاد می‌کند - هر معلولی از علتی خاص صادر می‌شود. (ص ۴۱)
ب) نظام معین هستی (ص ۴۷)

باور به منظم بودن جهان هستی از پیامدهای اعتقاد به اصل سنخیت علیت و معلول است.

۱- اگر ریشه اعتقاد به علیت، تعاقب دو حادثه باشد، باید میان همه حوادثی که در پی یکدیگر تکرار می‌شوند، رابطه علیت برقرار باشد. ۲- اگر تکرار حوادث متوالی ما را به علیت منتقل می‌کند، پس باید بین تکرار و علیت، رابطه علیت برقرار باشد. (ذکر یک مورد کافی است.) (۱ نمره) (ص ۱۴۰ و ۱۴۱)

تامه (ص ۴۱) (۰ / ۲۵)

